

DOI <http://dx.doi.org/10.18524/2312-6809.2018.26.129475>

УДК 82.09(477.86)

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЗИ ІРЕН РОЗДОБУДЬКО

Юлія Соколовська, канд. філол. наук

*журналіст газети «Край»
uliamihajluk0807@gmail.com*

У статті аналізуються інтертекстуальні особливості прози Ірен Роздобудько, які пов'язують окремі романи письменниці у складну структуру. Визначаються поняття «інтертекстуальність» та «автоінтертекстуальність» та їх вплив на розуміння тексту.

Ключові слова: інтертекстуальність, автоінтертекстуальність, Ірен Роздобудько.

Термін «інтертекстуальність» був введений Ю. Крістєвою у 1967 році і став ключовим в її концепції тексту. В сучасному літературознавстві цей термін означений як «метод прочитання одного тексту супроти іншого, що дає змогу висвітлити спільні текстуальні та ідеологічні резонанси; це визнання, що всі тексти та ідеї існують у мережі відносин» [5, с. 171]. Концепція інтертекстуальності вивела на поверхню глибинні «вічні питання»: існування і розвитку культури, культурної пам'яті та еволюції людства, свідомого і несвідомого у творчості і сприйнятті художніх творів. [4, с. 11]. Саме інтертекстуальні включення в текст формують маргінальне смислове поле, в якому художній вимисел та реальність органічно поєднуються [8, с. 113].

В сучасній масовій літературі різноманітні види інтертекстуальності (зокрема ремінісценції, алюзії, цитування та інші) охоплюють усі тексти масліту. Так, «розгалужена система авторських алюзій та ремінісценцій утворює культурний гіпертекст (гіперреальність) і демонструє індивідуальну картину світу письменника як проєкцію колективної свідомості» [8, с. 113].

В центрі нашої дослідницької уваги — проблема інтертексту у прозі Ірен Роздобудько. Така тема мотивована відсутністю критичних праць щодо питання інтертекстуальності у творчості авторки, саме тому актуальним є висвітлення власне особливостей побудови твору у прозовому дискурсі письменниці.

Твір Ірен Роздобудько «Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя» — зразок філософського роману. За визначенням Т. Бовсунівської, «філософським же визнається роман, в якому порушуються філософські питання та осмислюються концепції світоглядного плану» [1, с. 133]. Вибір жанру філософського роману є ознакою інтелектуалізму, що проявляється через «персоніфікацію ідеї, її закодованість у певних образах і символах, схильності персонажів до розумової рефлексії, до самоаналізу» [17]. В романі Ірен Роздобудько сюжетні лінії склали філософські рефлексії, а доля головної героїні Хелени лише увиразнила сконденсованість, перебіг рефлексій та трансформацію поглядів.

Жанрова модифікація роману «Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя» — роман-алюзія. В українському літературознавстві термін «алюзія» визначається як «художньо-стилістичний прийом, натяк, відсилання до певного літературного твору, сюжету чи образу, а також історичної події з розрахунку на ерудицію читача, покликаною розгадати закодований зміст [6, с. 30]». Алюзія є важливим засобом інтелектуалізації художньо-літературного тексту, який допомагає авторові створити яскравий, асоціативний образ через співвідношення факту або персонажа з іншими фактами і персонажами й наповнити цей образ численними конотаціями. Загалом роман-алюзію Ірен Роздобудько можна назвати романом-усвідомленням життєво важливого знання, набутого через «виховання жінки в умовах, не придатних до життя», романом про екзистенційні пошуки власного «Я». Адже чим складніша людина, тим заплутанішим і незрозумілішим стає для неї її призначення. Для Хелени складний шлях пошуку себе відбувся завдяки десятком «відданим людям», серед яких були: Мажоранець, Мудрець, Екзальтований послідовник, Скептик, Близький за духом, Блукалець, Злодій, Мрійник, Сновиди і Митець.

В. В. Рижкова в дисертаційному дослідженні, виділяючи такі інтертекстуальні елементи типу міжтекстової взаємодії «текст — текст», як заголовок, епіграф, цитата, алюзія [10, с. 11], наголошує, що саме епіграф відкриває зовнішню межу тексту для інтертекстуальної взаємодії.

Епіграфом до твору Ірен Роздобудько «Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя» є цитати з роману «Нестерпна легкість буття» відомого чесько-французького письменника Мілана Кундери: «Роман — не сповідь автора, а дослідження того, що є людське життя в пастці, на яку перетворився світ [12, с. 4]»; «У всесвіті

існує планета, де люди народжуються вдруге. При цьому вони повністю усвідомлюють своє життя, проведене на Землі, й увесь досвід, котрий набули на ній [12, с. 4]». Як і Мілан Кундера, так й Ірен Роздобудько апелюють до смислу людського буття, підкреслюючи, що людина народжується лише раз, а тому потрібно вчасно знайти себе й рухатися назустріч своєму життєвому покликанню. Загалом у романі «Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя» Ірен Роздобудько віддає себе стильовим і філософським пошукам екзистенції та психології самотньої жінки, її твір насичений обрисами алегорійності, метафоричності, очевидної алюзійності. В романі згадуються, а то й цитуються В. Шекспір, Х. Кортасар, М. Павич, Б. Шоу, Д. Фаулз, В. Вульф, Ш. Бодлер, Б. Паскаль, Ван Гог, Леонардо да Вінчі, П. Пікассо, П. Гоген, М. Нестеров, Ф. Делакруа, Ж. Д'Арк, Ф. Ракоці, Н. Макіавеллі, В.-А. Моцарт, А. Вівальді та ін.

Континуум текстової площини роману «Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя» пронизують філософські маркери, з яких вибудовуються авторські афоризми, завдяки чому в текст вводиться емоційно-оцінювальний елемент.

Зокрема, особливими маркерами виступають:

— **любов**: «Любов — дар. Його отримують із народженням разом з іншими почуттями, такими як слух або зір. Часом цей дар перетворюється на важкий камінь, на хрест, на повітряну кульку» [12, 248];

— **людське глупство та обмеженість**: «Мені кумедно читати про пішаків, що вважають себе королями. Смішні статейки в газетах із світлинами «сильних світу сього»... Це — верхівка айсберга, несвіжа, засиджена чайками й добряче підтоплена. Яскравою вона здається лише здалеку. Набридли пізнавані обличчя... Віртуальні персонажі великої гри...» [12, с. 127]; «Як не бути бидлом? Найпростіший спосіб: відчуті під собою землю, за собою — націю чи хоча б спільноту однодумців, а над собою — Бога...» [12, с. 228];

— **Бог**: «Те, що інші чекають із неофітським захватом, я ніби відчувала на власній шкірі. Молитву в нічному саду, зраду, допит, дорогу на гору, стукіт молотка... Шість діб. Після яких людство смажить м'ясо, п'є вино... Супермаркети репають від натовпу з візками — натовпу, який буде їсти тіло Його й пити кров Його. А потім знову кривдять одне одного» [12, с. 147]. «Кожен на цій землі п'є свою чашу. І ніхто зі сторонніх не знає — не може знати! — що в неї налив Бог» [12, с. 255];

– **мистецтво:** «Усе на світі — фуфло, усе, що відбувається на будь-якому куточку світу. Лише незбагненне має право на вічність» [12, с. 263].

Нерідко міф виступає основою для написання нового твору. «Міфологічні алюзії і ремінісценції, акцентуалізація фабульно-сюжетних перипетій на інтерпретації відомих античних міфів вибудовують міфопоетичну структуру свідомості та впливають на читацьке світосприйняття» [2]. Наприклад, у романі-алюзії «Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя» відчувається вагомий вплив «Пігмаліона» Бернарда Шоу, тобто міф про Пігмаліона і Галатею на типологічному рівні поєднують «творця інтелектуального театру ХХ століття» та сучасну українську письменницю І. Роздобудько. В письменниці, як і у Б. Шоу, головна героїня «Хелена стає «науковим експериментом» свого вчителя, «шматочком глини» в руках майстра. Проте постать «осучасненої» Галатеї є уособленням не тільки краси, а й потужного інтелекту, працьовитості, прагнення до безкінечного духовного самовдосконалення» [2]. Пан Вітольд виліплює із простої дівчинки та ще й із сім'ї алкоголіків розумну, талановиту дівчину, вчить її етикету, грамоти, мовам: «Я завжди мав цікавість до експериментів. Особливо тих, що стосувалися людської психіки» [12, с. 183]. Проте пізніше, на відміну від містера Хігінса з твору Б. Шоу, Вітольд усвідомив «наслідки» свого наукового експерименту і відповів на почуття своєї учениці Хелени. Вона стала успішною, сильною жінкою, відомою письменницею і на цей раз уже вона ліпила з нього іншу людину.

Роман «Амулет Паскаля» однаково багатий на елементи інтертекстуальності. Зважаючи, що інтертекст уже закладений у заголовку твору, його достатньо і в самому художньому тексті. Зокрема, І. Роздобудько «висловлює подяку несподіваним помічникам» у написанні даного роману: Джону Фаулзу, Мадонні, Галіні Д'яконовій, Ніколі Тесла, Федеріко Фелліні та групі «Біглз» — ось такому дружньому товариству мсьє Паскаля, котрі були на виду впродовж ХХ століття. «Усіх їх ніби акуратно вийнято з їхніх доль і їхнього часу, мало того, їх зібрано, щоб за принципом «морфогенного резонансу» вони визначали долю одне одного» (Євген Поветкін). Та найперше — вони стали літературними героями для пані Голки, героїні роману «Амулет Паскаля». Найбільшу роль у своєму романі авторка надає все ж мсьє Паскалю (і хоча письменниця його не ідентифікує безпосередньо з конкретною історичною постаттю, однак підсвідомо відносить нас до

Блеза Паскаля). Він, ніби строгий лікар, який дає шанс на одужання, шанс знову віднайти своє «Я» — «він чи вона мусять йти з міста, щоб утілити свої наміри у життя», тобто повернутися до життя.

Справжнім «українським римейком авантюрної класики» (Я. Голубородько) постає «Останній діамант міледі» Ірен Роздобудько, в якому простежується неприхована полеміка з автором «Трьох мушкетерів» Олександром Дюма. Письменниця досить незвично переінтерпретує замисел, фабулу, персонажну систему твору, де ворогом номер 1 виступає не жінка-авантюристка, злочинниця та інтриганка графиня де Ла Фер, як у автора первинного роману, а підступна четвірка чоловіків, імена яких Ірен Роздобудько вміло обіграє: Жан Дартов, Семен Антонесов, Вадим Портянко та Ярик Араменко.

В одному із інтерв'ю письменниця зазначає: «Хотілося реабілітувати жінку — красуню і розумницю, нехай і авантюристку» [9]. Саме тому Ірен Роздобудько досить кардинально змінює ракурс позитивного героя — авторка наділяє образ леді Вінтер найпривабливішими рисами, нащадком якої в романі виступає Жанна Фарчук — така ж смілива і схильна до авантур. У «Пролозі» «намічено не лише основні контури перетлумачення образу міледі, а й стратегію перемодельовання її натури та переформатування її долі» [3, с. 176] — «за текстовими акцентами Ірен Роздобудько міледі не загинула від чоловічої руки в молодому віці, а провела довгі бурхливі роки, доживши до майже вісімдесятирічного віку» [3, с. 177]. В художньому тексті авторки саме жінка (Жанна Фарчук) стає месницею і виносить смертний вирок усій злочинній четвірці, рятуючи коханого чоловіка Макса. І навіть фатально закоханий у неї Жан Дартов гине від медальйона із зображенням міледі, кинутим у нього сестрою Жанни — Владою.

Цікаво переінтерпретовано в романі Ірен Роздобудько й знамениту історію з діамантовими підвісками — авторка перевела її на український ґрунт: дванадцятий діамант графині де Ла Фер, «зберігся в українських нащадків роду, перейшовши через революції, голодомори, сталінські репресії, війни непізнаною таємничою родинною реліквією» [18].

Штрихи інтертекстуальності можна простежити і в інших романах письменниці. Наприклад, у романі «Зів'ялі квіти викидають» згадуються М. Дітріх (згадується вона разом із піснею «Лілі Марлен» у її виконанні і в романі «Я знаю, що ти знаєш, що я знаю»), а також Ж. Ебютерн, А. Демидова, А. Ахматова, Евклід, К. Лелуш, Д. Ламберт,

С. Бернар, М. Капніст, Данте, Б. Пастернак, М. Булгаков, Є. Маланюк, Ж.-П. Сартр, Г. Багряний, цитується Коко Шанель; у романі «*Переформування*» — Ф. Фелліні, М. Заньковецька, М. Стюарт (монологи якої Ірен Роздобудько знає напам'ять!), Е. Золя, В. Фолкнер, Д. Селінджер, Г. де Мопасан, Ш. Бронте, В. Сосюра, П. Тичина, М. Гоголь, К. Паустовський, М. Чернишевський, М. Горький, О. Мандельштам та інші.

За словами Я. Голобородько, в письменниці «час від часу проступає синдром «книжної письменниці». Її художній простір має класично-літературні родимки, обриси, профілі — й без них неможливий. Вона поцінує і культивує літературні асоціації, ретроспекції, паралелі, вдаючись до них при першій-ліпшій можливості» [3, с. 174]. Гадаю, наведений вище перелік видатних імен не применшує заслуги авторки, а навпаки — лише підкреслює любов Ірен Роздобудько до літератури й мистецтва, увиразнює інтелектуалізм письменниці, її філософську сутність, обізнаність мисткині в українській та світовій літературах, кіно (обумовлене викладацькою діяльністю Ірен Роздобудько в університеті ім. І. Карпенка-Карого!), музиці, живописі тощо. Як зазначає сама письменниця, «читаючи книжки, я втрачала купу енергії, бо перевтілювалася в героїв тих книжок і починала жити їхнім життям. І мені потрібні були калорії, аби мандрувати разом із героями Гемінгвея, Джека Лондона, висіти на цвяху разом із Цветаєвою... А ще я могла «чути» все, що читала. Це була якась фантазмагорія» [16, с. 54].

У прозі Ірен Роздобудько фіксуються вияви й автоінтертекстуальності, а саме апеляція до власних творів. За Ліхомановою, якщо інтертекстуальність — це можливість виявити, прочитати текст у інших текстах, то автоінтертекстуальність — прагнення повернутися до власних попередніх текстів самим автором, надати завершеності єдиному гіпертексту творчості окремого письменника [7].

Ірен Роздобудько «Амулет Паскаля» заанонсувала як свого роду «пастку» для тих, хто вже ознайомився із романом «Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних для життя», де згадано, що Хелена, головна героїня твору, свого часу успішно видала «Амулет Паскаля». Магія оповіді в цьому романі проявляється і в тому, що в ньому згадано ще один «Амулет Паскаля» — текст у старому щоденнику Вітольда, який той дослівно записав за його старим викладачем математики. «З нього можна зрозуміти дві речі: по-перше, йдеться про «того самого» Блеза Паскаля, фізика, математика та філософа,

що жив у XVII ст., по-друге, він покликаний по-новому розкрити присутність Бога у світобудові й доконечну необхідність цієї присутності» (Євген Поветкін).

Автоінтертекстуальність присутня і в романі-травелозі «Мандрівки без сенсу і моралі», де Ірен Роздобудько вибудовує цілий розділ «Alma Malta, або Листи до Майкла», що відразу ж допитливого читача відносить до твору «Ранковий прибиральник», де Майкл (Михайло) і є головним персонажем роману. Авторка, апелюючи до нього, розповідає подробиці щодо свого перебування на Мальті: про готель, в якому Майкл, можливо, і працював «покоївкою», про Пачевіль, розважальний район Мальти, куди головний герой «Ранкового прибиральника» виїздив на обід чи вечерю, про Золотий Сокіл для мальтійців, через таємницю якого товариш Майкла Еджідіо заплатив своїм життям, про скульптуру запорізьких козаків у соборі Іоанна Хрестителя, мегілітичний храм Мнайдра — «улюблене місце зустрічі екстра-сенсів, ворожитів та чаклунів усього світу» [14, с. 184], де в Майкла трохи дах з'їхав, але, за словами Ірен Роздобудько, це нормально як для цього храму — «енергетичного центру Землі»; вона також додає улюблені рецепти мальтійських страв Майкла.

Отже, розгляд прози Ірен Роздобудько у площині інтертекстуальності сприяє більш об'єктивному опануванню її художніми текстами. Використання алюзій, ремінісценцій, цитування, обігрування класики — неодмінні риси прози письменниці. Саме тому романи авторки є свідченням інтелектуального мислення авторки і апелюють до читача-інтелектуала.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману / Т. Бовсунівська. — Харків : Діса плюс, 2015. — 368 с.
2. Галушка Н. Трансформація міфу про Галатею у п'єсі Бернарда Шоу «Пігмаліон» та романі Ірен Роздобудько «Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя» [Електронний ресурс] / Н. Галушка. — Режим доступу : <http://book.net/index.php?p=achapter&bid=20727&chapter=1>
3. Голобородько Я. Елізіум. Інкорпорація стратега / Я. Голобородько. — Харків : Фоліо, 2009. — 187 с.
4. Динниченко Т. Типологія форм інтертекстуальності у французькій модерністській прозі (на матеріалі творів Андре Жіда) : рукопис дис. ... канд філол. наук : спец. 10. 01. 06 / Т. Динниченко. — К., 2016. — 210 с.

5. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Е. Вінквіста та В. Тейлора ; пер. з англ. В. Шовкун ; наук. ред. пер. О. Шевченко. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. — 503 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Громяк, Ю. І. Ковалів [та ін.]. — Київ : Академія, 1997. — 752 с.
7. Ліхоманова Н. Елементи автоінтертекстуальності у прозі Джона Барта [Електронний ресурс] / Н. Ліхоманова. — Режим доступу : http://elibrary.kubg.edu.ua/9843/1/N_Likhomanova_M_1_GI.pdf
8. Коч Н. Інтертекстуальність масової літератури: когнітивний аспект / Н. Коч // Масова література: проблема інтерпретації, змісту та форми. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. — Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2014. — С. 112–113.
9. «Останній діамант міледі» — книга з шуфляди Ірен Роздобудько [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=441
10. Рижкова В. В. Реалізація категорії інтертекстуальності в американському художньому тексті XIX–XX століть : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / В. В. Рижкова. — Харків, 2004. — 22 с.
11. Роздобудько І. Амулет Паскаля : [роман] / Ірен Роздобудько. — Харків : Фоліо, 2007. — 180 с.
12. Роздобудько І. Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя : роман-алюзія / Ірен Роздобудько. — Харків : Фоліо, 2006. — 286 с.
13. Роздобудько І. Зів'ялі квіти викидають : роман / Ірен Роздобудько. — Київ : Нора-Друк, 2006. — 203 с.
14. Роздобудько І. Мандрівки без сенсу і моралі / Ірен Роздобудько. — Київ : Нора-Друк, 2011. — 192 с.
15. Роздобудько І. Останній діамант міледі : авантюр. роман / Ірен Роздобудько. — Харків : Фоліо, 2006. — 222 с.
16. Роздобудько І. Переформулювання / Ірен Роздобудько. — Київ : Нора-Друк, 2007. — 240 с.
17. Снітовська О. Алюзія як засіб інтелектуалізації літературно-художнього тексту (на матеріалі роману Ліни Костенко «Записки українського самашедшого») [Електронний ресурс] / О. Снітовська. — Режим доступу : [file:///C:/Users/1/Downloads/Nznuoaf_2013_36_71%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/1/Downloads/Nznuoaf_2013_36_71%20(3).pdf).
18. Старовойт Л. Жанрові модифікації детективу у творчості Ірен Роздобудько [Електронний ресурс] / Л. Старовойт. — Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvmdu/Fil/2011_4_7/23.htm.

ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОЗЫ ИРЕН РОЗДОБУДЬКО

Юлия Соколовская, канд. филол. наук

Прикарпатский национальный университет им. В. Стефаника

В статье анализируются интертекстуальные особенности прозы Ирен Роздобудько, которые связывают отдельные романы писательницы в сложную структуру. Определяются понятия «интертекстуальность» и «автоинтертекстуальность», а также их влияние на понимание текста.

Ключевые слова: *интертекстуальность, автоинтертекстуальность, Ирен Роздобудько.*

INTERTEXTUAL FEATURES OF IRENE ROZDOBUDKO'S PROSE

Yuliia Sokolovska, Candidate of Philological Sciences

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ukraine

In this article are analyzed features of intertextuality in I. Rozdobudko's works, which are crucial to connect her prose in one structure. Also is defined such term as «intertextuality» and «autotextuality» and their influence is on understanding of text.

Consideration of Irene Rozdobudko's prose in the inplane intertextuality assists an objective capture to her texts. The use of allusions, reminiscences, quoting — the main lines of authoress's prose. That's why the Iren Rozdobudko's novels are the certificate of the intellectual thinking of author and appeal to the intellectual reader-person. After analysing some works of Irene Rozdobudko it is possible to make conclusion, that research of intertextuality's facilities in works of authoress is perspective and actual in light literary criticisms.

Key words: *intertextuality, autointertextuality, Iren Rozdobudko.*

REFERENCES

1. Bovsunivsjka, T. (2015) Zhanrovi modyfikacii suchasnogho romanu [Genre modifications of modern novel], Disa plus, Kharkiv [in Ukrainian].
2. Ghalushka, N. Transformacija mifu pro Ghalateju u p'jesi Bernarda Shou «Pighmalion» ta romani Iren Rozdobudjko «Dvanadcjatj, abo Vykhovannja zhinky v umovakh, ne prydatnykh do zhyttja» [Transformation of myth about Galateja in the play of Bernard Show's «Pigmalion» and Irene Rozdobuko's novel «Twelve, or Education of woman in terms not suitable to life»]. — Rezhym dostupu : <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=20727&chapter=1> [in Ukrainian].
3. Holoborodko, Ya (2009), Elizium. Inkorporatsiia stratohem [«Elysium. Strategem Incorporation»], Folio, Kharkiv [in Ukrainian].

4. Dynnychenko, T. (2016) Typologhija form intertekstualjnosti u francuzkij mod-ernistskij prozi (na materiali tvoriv Andre Zhida) : rukopys dys. na zdobuttja nauk. stup. kand. filol. nauk [A typology of intertextuality's forms in French modernistic prose (on material of Andre Gid's works) : abstract of thesis] [in Ukrainian].
5. Encyklopedija postmodernizmu, (2003) [Encyclopaedia of postmodernism], Vydavnytstvo Solomii Pavlychko «Osnovy», Kyiv [in Ukrainian].
6. Literaturoznavchij slovnyk-dovidnyk, (1997) [Literature reference dictionary-book], Akademiya, Kyiv [in Ukrainian].
7. Likhomanova, N. Elementy avtointertekstualjnosti u prozi Dzhona Barta [Elements of avtointertextuality in John Bart's prose]. — Rezhym dostupu : http://elibrary.kubg.edu.ua/9843/1/N_Likhomanova_M_1_GI.pdf [in Ukrainian].
8. Koch, N. (2014) Intertekstualnistj masovoji literatury: kognityvnyj aspekt [Intertextuality of mass literature : kognitivny aspect], Masova literatura: problema interpretaciji, zmistu ta formy. Materialy mizhnarodnoji naukovy-praktyčnoji konferenciji [Mass literature: problem of interpretation, maintenance and form. Materials of international research and practice conference], Mykolajiv, pp. 112–113 [in Ukrainian].
9. «Ostannij diament miledi» — knygha z shuflyady Iren Rozdobudjko [Last diamond of milady — a book from Irene Rozdobudko's box]. — Rezhym dostupu : http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=441 [in Ukrainian].
10. Ryzhkova, V. (2004) Realizacija kateghoriji intertekstualjnosti v amerykansjkomu khudozhnjomu teksti KhIKh-KhKh stolitj : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stup. kand. filol. nauk [Realization of intertextuality's category in American text of the XIX–XXth centuries : abstract of thesis], Kharkiv [in Ukrainian].
11. Rozdobudko, I. (2007), Amulet Paskalja [Amulet of Paskal], Folio, Kharkiv [in Ukrainian].
12. Rozdobudko, I. (2006) Dvanadcjatj, abo Vykhovannja zhinky v umovakh, ne prydatnykh do zhyttja : roman-aljuzija [Twelve, or Woman's education in terms not suitable to life : novel-allusion], Folio, Kharkiv [in Ukrainian].
13. Rozdobudko, I. (2006) Ziv'jali kvity vykydajutj : roman [Withering flowers throw out : a novel] Nora-Druk, Kyjiv [in Ukrainian].
14. Rozdobudko, I. (2011), Mandrivky bez sensu i morali [Trips without sense and moral], Nora-Druk, Kyiv [in Ukrainian].
15. Rozdobudko, I. (2006) Ostannij diament miledi : avantjur. roman [The last diamond of milady : of gambles. novel] Folio, Kharkiv [in Ukrainian].
16. Rozdobudko, I. (2007), Pereformuliuвання [Reformulating], Nora-Druk, Kyiv [in Ukrainian].
17. Snitovs'ka, O. Aljuzija jak zasib intelektualizaciji literaturno-khudozhnjogho tekstu (na materiali romanu Liny Kostenko «Zapysky ukrajinsjkojsho samashed-shogho») [Allusion as means of intellectuality of literary-artistic text (on material of Lina Kostenko's novel «Messages of Ukrainian reckless»)]. — Rezhym

dostupu : file:///C:/Users/1/Downloads/Nznuoaf_2013_36_71 %20(3).pdf [in Ukrainian].

18. Starovojt, L. Zhanrovi modyfikacii detektyvu u tvorchosti Iren Rozdobudjko [Genre modifications of detective in Irene Rozdobudko's works]. — Rezhym dostupu : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvmdu/Fil/2011_4_7/23.htm [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 18 січня 2018 р.